

Osnovna šola Polzela
Polzela 10, 3313 Polzela

MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ ŠALEŠKE DOLINE

RAZISKOVALNA NALOGA

**MODEL OCENJEVANJA USPEŠNOSTI UČITELJEV V DEVETEM
RAZREDU OSNOVNE ŠOLE**

Tematsko področje: INTERDISCIPLINARNO
(psihologija in pedagogika ter računalništvo)

Avtorici:

Nina Perko, 9. razred
Ana Zmrzlak, 9. razred

Mentor:

Borut Petrič, univ. dipl. org.

Polzela, 2010

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Polzela, ankete pa izvedene prav tako na Osnovni šoli Polzela. Da pa anketiranja nismo opravili samo na šoli, kjer je bila naloga napisana, smo anketiranje izvedli še na Osnovni šoli Braslovče ter na Osnovni šoli Petrovče.

Mentor: Borut Petrič, univ. dipl. org.

Datum predstavitve: April, 2010

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Osnovna šola Polzela, šolsko leto 2009/10
KG	večparametrsko odločanje / uspešnost učitelja / model ocenjevanja / DEXi / Vredana / lastnosti učitelja / kriteriji ocenjevanja
AV	PERKO, Nina / ZMRZLAK, Ana
SA	PETRIČ, Borut
KZ	3313 Polzela, SLO, Polzela 13
ZA	Osnovna šola Polzela
LI	2010
IN	MODEL OCENJEVANJA USPEŠNOSTI UČITELJEV V DEVETEM RAZREDU OSNOVNE ŠOLE
TD	RAZISKOVALNA NALOGA
OP	IV, 39 s., 16 sl.
IJ	SL
JJ	sl
AI	Z raziskovalno nalogo smo postavili model za ocenjevanje uspešnosti učiteljev, ki poučujejo v devetih razredih. Ocenjevali smo šest učiteljev na treh osnovnih šolah, z vsake po dva. Želeli smo, da na oceno učitelja vpliva zgolj mnenje in pogled učenca, na pa, da pri ocenjevanju upoštevamo tudi mnenja vodstva šole in učiteljevih sodelavcev. Po temeljitem posvetovanju z učenci in izmenjavi mnenj smo oblikovali drevo kriterijev in sestavili anketna vprašanja, na katera so odgovarjali učenci. Glede na rezultate ankete je sledila analiza dobljenih rezultatov. Pri delu smo uporabili dve programski orodji za večparametrsko odločanje – DEXi in Vredano. Rezultat so ocene uspešnosti šestih učiteljev, ki smo jih ocenili z našim pogledom (pogledom učencev) na tovrstno problematiko. Ocene so grafično prikazane in komentirane. Na koncu opozorimo še na prednosti in slabosti takega ocenjevanja, nekaj besed pa namenimo tudi možnosti uporabe takega ocenjevanja v praksi.

KAZALO VSEBINE

Ključna dokumentacijska informacija (KDI) z izvlečkom	II
Kazalo vsebine	III
Kazalo slik	IV
Seznam okrajšav in simbolov	IV
1 UVOD.....	1
1.1 Problematika.....	1
1.2 Vzgojno-izobraževalni zavodi, kjer smo ocenjevali učitelje.....	2
1.3 Hipoteze.....	2
2 PREGLED OBJAV	4
2.1 Kaj je znanje	4
2.2 Kaj je kakovostno poučevanje.....	4
2.3 Dober učitelj	5
2.4 DEXi.....	5
3 ODLOČITVENI MODEL.....	7
3.1 Podmodel »poučevanje«.....	9
3.2 Podmodel »vzgoja«	10
3.3 Podmodel »učenčevo znanje«	12
4 EVALVACIJA IN RAZPRAVA	14
4.1 Izvedba anketiranja.....	14
4.2 Opis učiteljev - variant	14
4.3 Analiza dobljenih rezultatov.....	15
5 ZAKLJUČEK	22
5.1 Ocena	22
5.2 Kako v praksi.....	23
6 POVZETEK	24
7 ZAHVALA.....	25
8 PRILOGA.....	26
9 VIRI IN LITERATURA.....	39

KAZALO SLIK

Sl. 1 – Drevo kriterijev za oceno učitelja	7
Sl. 2 - Podmodel poučevanje	9
Sl. 3 - Podmodel vzgoja.....	11
Sl. 4 - Podmodel učenčevo znanje.....	12
Sl. 5 - Ocena učitelja v aplikaciji DEXi	15
Sl. 6 - Ocena učitelja v aplikaciji Vredana	16
Sl. 7 - Ocena učitelja v aplikaciji DEXi v odvisnosti od glavnih kriterijev	16
Sl. 8 - Ocena poučevanja v aplikaciji DEXi	17
Sl. 9 - Ocena poučevanja v aplikaciji Vredana.....	17
Sl. 10 - Ocena poučevanja v aplikaciji DEXi v odvisnosti od pomožnih kriterijev.....	18
Sl. 11 - Ocena vzgoje v aplikaciji DEXi	19
Sl. 12 - Ocena vzgoje v aplikaciji Vredana	19
Sl. 13 - Ocena vzgoje v aplikaciji DEXi v odvisnosti od pomožnih kriterijev	20
Sl. 14 - Ocena učenčevega znanja v aplikaciji DEXi	20
Sl. 15 - Ocena učenčevega znanja v aplikaciji Vredana.....	21
Sl. 16 - Ocena učenčevega znanja v aplikaciji DEXi v odvisnosti od pomožnih kriterijev.....	21

SEZNAM OKRAJŠAV IN SIMBOLOV

DEXi programsko orodje za večparametrsko odločanje

1 UVOD

Z raziskovalnim delom smo podali model za ocenjevanje uspešnosti osnovnošolskih učiteljev v devetem razredu. Odločitveni model smo obdelali s programskima orodjema DEXi in Vredana. V nadaljevanju opisujemo problematiko, osnovne šole, v kateri smo opravljali anketiranje in hipoteze, ki smo jih postavili pred začetkom dela.

Sedimo v šolski klopi in opazujemo učitelja, kako ocenjuje učenca, ki v zadregi in s težavo odgovarja na njegova vprašanja. Vsi smo vajeni, da učitelj ocenjuje učenca in običajno nikjer na svetu še zaenkrat ni bilo drugače. To, da bi (lahko) bilo drugače, je seveda želja mnogih otrok ter mladostnikov. Učenec lahko oceni vsako potezo, vsak gib in vsako besedo učitelja, ne da bi se sploh zavedal. Da pa bi lahko učitelja ocenili res pravično, ga moramo res dobro poznati. Ko nekega učitelja spremljamo pet let, ga oceniti ni več tako težko. Učitelj nas ocenjuje, na nek način pa prav tako učenci ocenjujemo njega. Verjetno pa nikoli ne pomislimo, kaj bi bilo, če bi otroci zares ocenjevali učitelje. Na to vprašanje je težko odgovoriti, verjetno nam takšno vprašanje sploh ne bi prišlo na misel, če bi poleg nas sedela odrasla oseba, ki te ocenjuje.

Vsak otrok ima v svoji glavi predstavljenega idealnega učitelja in vsak učenec ima svoja merila glede dobrega in slabega učitelja, ki se zaključujejo na neki skupni točki. Seveda ne smemo pozabiti, da noben učitelj ni odličen učitelj v očeh prav vsakega učenca. Vsak od nas ima lastnosti, zaradi katerih si lahko pohvaljen in vsak ima seveda tudi nekaj slabih navad. Tako bi za nekega učenca bil popoln učitelj tisti, ki dobro nauči učno snov, drugemu je nek drug učitelj boljši zato, ker se lepše oblači in ima lepši videz. Vsake oči imajo svojega »malarja« in tega očem nihče ne more ukrasti. Če pa se vprašamo še globlje, kakšen je idealen učitelj, bi odgovor na to vprašanje težko našli. Ta vprašanja si zastavljajo in seveda na njih poskušajo odgovoriti številni raziskovalci in analitiki. Učitelji se med sabo razlikujejo, zato je težko povedati, katere so tiste lastnosti, ki naredijo učitelja idealnega. Tudi s tem vprašanjem so se ukvarjali številni raziskovalci, a so ugotovili, da se učitelji med seboj preveč razlikujejo, da bi lahko podali formulo za t. i. idealnega učitelja.

Edino, kar bi lahko rekli za prav vsakega učitelja, je, da ima vsak svoje meje in določene cilje, na podlagi katerih si prizadeva napredovati in izpolnjevati svoje cilje. Zato bi lahko kot dobrega ali slabega učitelja ocenili tisti učenci, ki ga kot učitelja tudi najbolj poznajo.

1.1 Problematika

Vsekakor popolni model ocenjevanja učitelja ne obstaja, saj zaradi učiteljevih specifičnih osebnostnih lastnosti ne moremo enolično določiti kriterijev. Pri vsakem učitelju ponavadi najdemo vsaj eno napako, ki je pri nekaterih izrazitejša, pri drugih pa se ne opazi tako. Tako bi lahko npr. posamezni kriteriji za nekega učitelja bili praktično nepotrebni. Podobno je npr. z dobrimi lastnostmi učitelja. Tudi, če napaka učitelja ni izrazita, lahko nekoga ta napaka zelo moti, drug pa se nanjo sploh ne ozira.

Noben učenec najbrž nobenega učitelja ne vidi v popolnoma svetli luči in za to ima vsak poseben razlog. Ker veliko učencev učiteljev ne mara prav zaradi dejstva, ker tudi ocenjujejo, kar je sicer ena od učiteljevih primarnih nalog, je seveda kot rezultat popolnega

učitelja po modelu ocenjevanja malo verjeten. Seveda pa so tudi izjeme. Učenci, ki imajo na primer dobre ocene - v šoli so odlični ne samo na ocenjevanjih, temveč tudi na drugih področjih, se z večino učiteljev razumejo, prav tako tudi učitelji spoštujejo takega učenca.

Vsi vemo, da se ocene pridobivajo na različne načine. Nekateri učitelji striktno dajejo večji poudarek pisnim ocenam, drugi spet več ocen pridobijo s pomočjo ustnega preverjanja znanja. Pred pisno nalogo učenec preveri svoje znanje s pomočjo preverjanja, ki ga reši skupaj z učiteljem ali vsak zase. Seveda pa včasih dobimo ocene tudi s predstavitvami, ki jih učenec pripravi doma in jih nato v šoli pred razredom predstavi. Učitelj ga oceni na podlagi tega, kako se je pripravil in izvedel predstavitev.

Kako pa bi bilo, če bi mi vzeli učitelje pod drobnogled, preverili njihov način ocenjevanja, njihove vzgojne metode? Da bi izvedeli, kako dobro ocenjujejo učitelji na posameznih šolah, kakšne so njihove vzgojne metode, ali so pravzaprav ti učitelji v naših očeh dobri ali ne, smo pripravili ankete, s pomočjo katerih smo dobili podatke, kaj menijo učenci glede učiteljevega poučevanja.

1.2 Vzgojno-izobraževalni zavodi, kjer smo ocenjevali učitelje

Osnovno šolo Polzela vodi ga. ravnateljica Valerija Pukl. Sedež Osnovne šole Polzela je v stavbi Polzela 10. K šoli pa sodita tudi Podružnična šola Andraž in Enota Vrtec Polzela. Šolo obiskuje 490 učencev, ki vsak dan radovedno stopajo novim dogodivščinam naproti.

Anketo smo opravili tudi na Osnovni šoli Braslovče, Rakovlje 15b, pod vodstvom gospe Andreje Zupan. Imajo tri podružnične šole, Podružnična osnovna šola Gomilsko, Letuš in Trnava.

Zadnja anketa pa je bila opravljena na Osnovni šoli Petrovče. Ravnateljica šole je ga. Irena Kolar. Sedež OŠ Petrovče je v stavbi Petrovče 32. K centralni šoli spada še Podružnična osnovna šola Trje. Ustanovitelj šole je občina Žalec.

1.3 Hipoteze

Ocena je odvisna od posameznika, zato učitelji na to ne morejo vplivati. Če učenec snov, ki jo učitelj preverja, zna, potem pri ocenjevanju ni težav. Ko pa učitelj zasluti, da učenec niti približno ne ve, o čem govori, ga seveda oceni slabše. Razumljivo je torej, da ocen ne moremo predvideti. Prav tako ne moremo predvideti, kakšno oceno bomo dobili za učitelja, ki ga bomo ocenjevali, saj bo učitelja ocenjevalo več učencev in vsak ima na določenega učitelja svoj pogled, ima o njem svoje mnenje ...

Menimo, če bi ocenjevanega učitelja ocenjevali še ostali učitelji in vodstvo šole, da bi prišlo do drugačnih rezultatov, saj vsak učenec na učitelja gleda gotovo drugače kot njegov kolega oziroma vodstveni delavci. Upravičeno lahko predpostavimo, da če se je učitelj učencu zameril, gotovo mnenje o tem učitelju ne bo briljantno. Vodstvo šole pa bi se, domnevamo, v primeru slabih ocen učiteljev po našem mnenju postavilo v bran učiteljev. Logično je predpostaviti, da institucija pač nima slabega kadra, kar bi vodstveni delavci

navzven gotovo znali prikazati. Konec koncev je od tega odvisna tudi njihova uspešnost in dobro vemo, da vrana vrani ne izključe oči. Zato bi bili rezultati med vodstvom šole ter učitelji in na drugi strani učenci gotovo drugačni.

Predvidevali smo tudi, da nekateri učenci anket ne bodo izpolnili »pravično«, saj se lahko učitelju maščujejo zaradi npr. domnevno njihovega nepravičnega ocenjevanja ... Učenec lahko anketo reši površno tudi zaradi tega, ker se mu ne da poglobiti v vprašanja in tako »na pamet« obkroži določen odgovor. Ker pa so nekateri učenci tudi zelo nezreli za tovrstna anketiranja, lahko vprašalnik obravnavajo kot neke vrste šalo in ga tako skušajo rešiti čim prej, ne da bi sploh prebrali vprašanja in se vanje tudi poglobili.

Zavedamo se, da so nekatera vprašanja zastavljena nekoliko nerodno, pikro, zato smo predvidevali, in tudi ugotovili, da so se učitelji na to burno odzvali ...

2 PREGLED OBJAV

V tem poglavju podajamo znana dejstva, ki se navezujejo na naše raziskovalno delo. Spregovorili bomo o kakovosti poučevanja, o tem, kaj pomeni biti dober učitelj, kaj je pravzaprav znanje in predstavili aplikacijo, v kateri smo izvedli naše ocenjevanje.

2.1 Kaj je znanje

Znanje pridobivamo na več načinov. Vsak učenec ima svoj način učenja, s katerim si pomaga do odličnega rezultata na različnih področjih. Kaj znanje sploh je? Znanje je skupek informacij, ki privedejo do razumevanja, ki ga učenec vsak na svoj način pridobi karseda najbolje. Lahko pa se definira tudi kot potencialno uporabna informacija.

Nekateri imajo določen cilj in si zanj zastavijo visoke kriterije. Nekdo je na primer pri matematiki zadovoljen z oceno zadostno in se bo zato naučil le osnov, ki »pripadajo« tej oceni. Učenci, ki pa hočejo svoje znanje kvalitetno zgraditi in osvojiti zastavljene cilje, pa se za predmet veliko bolj zanimajo in se močno zavzemajo, da bi svoje znanje dokazali z odličnimi ocenami.

Bolj, ko znaš neko stvar poglobljeno, bolj spoznaš, da v bistvu niti ne znaš, zato je znanje vsekakor neskončno in vsak dan se naučiš nekaj novega, s čimer spet in spet gradiš svoje znanje.

2.2 Kaj je kakovostno poučevanje

Vse bolj se nam zdi, da živimo v času, ko se pričakovanja do šol in drugih izobraževalnih institucij vedno bolj povečujejo, učiteljeva vloga pa postaja vedno bolj zahtevana. Ali učitelji kakovostno poučujejo, ali dobijo učenci dovolj kakovostnega znanja in ali so res vsi učitelji dobri?

Dober učitelj je po našem mnenju lahko marsikdo. Predvsem pa je dober učitelj tisti, ki zna ustvarjati, buriti domišljijo, zbujati pozornost, predvsem pa mora nalogo učitelja dobro odigrati. Učitelj naj ne bi navidezno uprizarjal učitelja, temveč s svojo igro pritegne vse oči in ušesa otrok. Učitelj mora biti dober vodnik, predvsem pa odličen vzgojitelj.

Sodobni koncepti izobraževanja med najpomembnejše učiteljeve naloge ne uvrščajo več poučevanja, ampak predvsem spodbujanje pri kvalitetnem poučevanju. Kot rezultat tega pa se kaže usposobljenost učencev za samostojno učenje. Če se npr. zamislimo, ugotovimo, da kakovost v šoli težje dosežemo kot recimo normo v neki proizvodni dejavnosti. Tam gre namreč za delo med ljudmi, v šoli pa ne le za to, temveč se je treba spopasti tudi z nekaterimi motečimi, težavnejšimi učenci. Odgovorni v tovarni lahko slabe delavce odpusti in zaposli boljše delavce. V šoli pa učitelj ne more narediti tega, da odpusti učenca ali pa učenca pošlje ven iz razreda in v razred pripelje boljšega, manj motečega ... Tako znanje na nek način vsebuje nekatere povsem tipične človeške dimenzije, kot so npr. toplo čustveno ozračje, pozornost, prijaznost itd.

Kvalitetnemu poučevanju bi lahko pripisali prizadevanje organizacij k zadovoljevanju družbenih zahtev in norm, ki vladajo v modernem svetu. Vemo, da kvalitetno izobraževanje ne bogati samo osebnosti udeleženca, temveč pa drugi strani prispeva tudi k socialni celovitosti neke družbe.

2.3 Dober učitelj

Poučevanje je nekaj, kar je najbolj pomembno pri ocenjevanju dobrega učitelja. Da učitelj sploh lahko poučuje, pa mora imeti tudi svoje znanje, ki ga dovolj dobro predstavi učencem pri učni uri. Dober učitelj mora imeti sposobnost, da ga učenci pozorno poslušajo medtem, ko razlaga, hkrati pa mora poskrbeti tudi za disciplino med delom, ko mora biti mir v razredu. Da mu to uspe, si mora prejšnji dan, ali nekaj dni prej, pripraviti material, s katerim bo učence pripravil do tega, da ga bodo zbrano poslušali. Če se mu situacija podre in pride kaj vmes, se mora znajti in hitro poiskati rešitev, s katero bo rešil težavo, ki se je pripetila.

Seveda pa ne smemo pozabiti, da je učitelj ocenjen kot dober učitelj takrat, ko v razredu vladata red in disciplina. Učenec, ki navadno pri slabih učiteljih razgraja, se pogovarja med poukom, po razredu meče papirčke itd., pri dobrem učitelju, ki mu je le enkrat na pravi način povedal, naj neha, in to tako, da si učenec to tudi zapomni, naslednjo uro navadno ne dela več problemov, saj bo vedel, da se takega učitelja enostavno ne da »prenašati okrog«.

Dober učitelj mora znati razumeti učenčeve težave, povezane z snovjo pa tudi s socialnimi težavami, kot so na primer težave doma, ki jih učenec ne zaupa svojim prijateljem. Običajno ga je strah, da ga bodo izdali ali pa jim preprosto ne zaupa dovolj, da bi jim pojasnjeval stvari, za katere se bi sekiral, če bi zanje izvedela vsa šola. Zato se obrne na učitelja. Da pa lahko sploh zaupa učitelju, ga mora najprej spoznati. Šele po tem se mu lahko dovolj razkrije, mu pove za svoje skrivnosti ... In če je učitelj dovolj dober, mu bo znal svetovati in pomagati pri reševanju težav ali konfliktov.

Če v razredu pride do pretepa ali do konflikta, mora dober učitelj znati presoditi in od ostalih učencev »izpraskati«, kaj se je zgodilo, preden dokončno obtoži nekoga, ki v resnici sploh ni kriv. Če se konflikt ne bi rešil, bi moral učitelj vztrajati pri tem, da se podoben pripetljaj ne bi več ponovil. Poskrbeti bi moral, da se npr. dva učenca med seboj pobotata in spet vzpostavita medsebojno razumevanje v tej meri, da se konflikt ne bi ponovil.

2.4 DEXi

Našo nalogo bomo obdelali s programskim orodjem DEXi.

»Kot navaja spletna stran (http://student.pfmb.uni-mb.si/~jpetric/projekt-expert/program_dexi.html, 12. 12. 2009) je DEXi program za pomoč pri odločanju. Temelji na principih večparametrskega modeliranja. Razvit je bil v okviru programa RO-računalniško opismenjevanje Ministrstva za šolstvo in šport RS v sodelovanju med:

- Univerzo v Mariboru, Fakulteto za organizacijske vede in
- Inštitutom Jožef Štefan, Ljubljana.

Ciljna skupina:

Namenjen je vsem, ki želijo izboljšati proces odločanja z uporabo računalnika. V odločitvenem procesu je potrebno izmed več variant (alternativ, inačic, možnosti) izbrati tisto, ki najbolj ustreza postavljenim ciljem oziroma zahtevam. Včasih želimo variante tudi rangirati. V šolah ni namenjen le uporabi pri predmetih informatika in računalništvo, ampak tudi kot pomoč učencem in učiteljem v odločitvenih situacijah pri drugih predmetih in različnih aktivnostih na šolah ter izven njih. Najpogostejši primeri odločitvenih problemov, ki se jih učenci lotevajo v šolah, so: izbor maturitetnih predmetov, hišnih ljubljencev, kraja letovanja, nakup športnih rekvizitov, tehnične opreme ipd.

Zahteve:

Dobrodošlo je poznavanje osnovnih principov večparametrskega odločanja. Na teh osnovah s pomočjo programa DEXi gradimo in uporabljamo odločitvene modele, ki nam pomagajo do pretehtanih odločitev. DEXi deluje na osebem računalniku z operacijskim sistemom Windows (95, 98, NT, Me, 2000, XP).

Princip delovanja:

Osnova je večparametrsko odločanje, kjer variante razgradimo na posamezne parametre (attribute, spremenljivke, kriterije) in jih ločeno ocenimo glede na vsak parameter. Končno oceno variante dobimo s postopkom združevanja. Tako izpeljana vrednost je osnova za izbor najustreznejše variante.

Vrednotenje variant poteka na osnovi večparametrskega odločitvenega modela. Vhod predstavljajo parametri X_i . Funkcija koristnosti F združuje vrednosti posameznih parametrov v spremenljivko Y , ki predstavlja končno oceno (koristnost, utility) variante.«

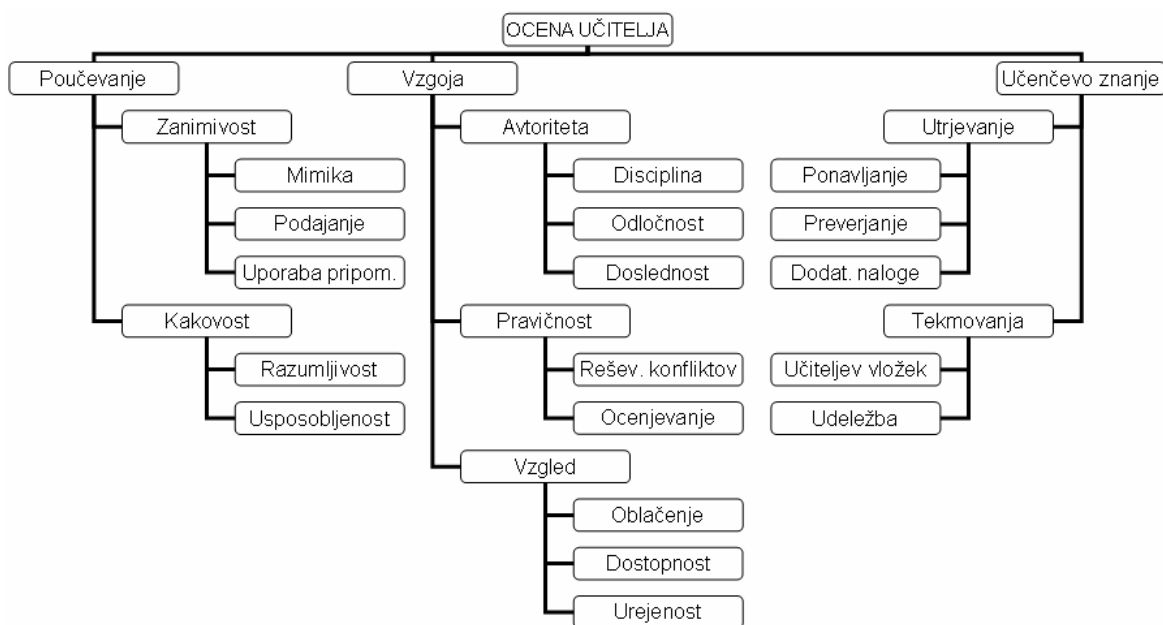
3 ODLOČITVENI MODEL

Najpomembnejše pri oceni učitelja je po našem mnenju poučevanje, vzgoja ter učenčevo znanje. Za te glavne kriterije, ki smo jih nato v našem drevesu (Sl. 1) še natančneje razdelili, smo se odločili na podlagi številnih mnenj, ki smo jih izmenjali z učenci.

Poučevanje smo razdelili na zanimivost in kakovost. Iz zanimivosti se vijejo veje mimika, način podajanja učne snovi in uporabljanje pripomočkov. Kakovost pa je sestavljena iz razumljivosti ter sprejemanja novosti na področju izobraževanja, kar dejansko pomeni strokovno usposobljenost učitelja.

Naslednja pomembna veja je vzgoja iz katere smo povezali avtoriteto, pravičnost in vzgled učitelja. Avtoriteto sestavljata disciplina, odločnost in doslednost, iz veje pravičnost povežemo reševanje konfliktov in ocenjevanje, iz zadnje veje, vzgled, pa oblačenje, dostopnost in urejenost.

V zadnjem t. i. podmodelu smo upoštevali vejo učenčevo znanje. Razdelili smo jo na utrjevanje znanja in dosežke oz. udeležbo na tekmovanjih. Utrjevanje znanja smo razdelili na ponavljanje, preverjanje in dodatne naloge, tekmovanja pa na učiteljev vložek in udeležbo.

Sl. 1 – Drevo kriterijev za oceno učitelja

Učitelje bi lahko npr. po nekem kriteriju ocenili kot pravične ali nepravične. O takem načinu ocenjevanja bi lahko govorili predvsem v procesu pridobivanja ocen. Dogaja se, da učitelj ocenjuje nepravilno in da nekemu, samo zaradi priljubljenosti med ostalimi sošolci, da boljšo oceno, kljub temu da učenčevo znanje tega ni upravičilo. Po drugi strani se srečujemo z obratno situacijo – učitelj nekemu, ki se mu je nekoč zameril, da zaradi tega slabšo oceno, tudi če je učenec dobro obvladal snov.

Učitelj je lahko nepravičen tudi pri točkovanju, pri dodeljevanju točk, ki si jih učenec med uro prisluži. Nekdo, ki je med poukom pridno sodeloval bo tako dobil na primer po eno točko, nekdo drug, ki je spregovoril samo o neki stvari, ki je bila mogoče res dobra, a vseeno ne toliko vredna, kot sodelovanje pri vsej uri, pa je dobil pet točk ...

Ne glede na ocene, ki bi jih lahko dodelili ocenjevanim učiteljem po nekih ožjih kriterijih, smo združili vse kriterije ocenjevanja v drevo kriterijev (Sl. 1). Računalniški program DEXi nam bo glede na uteži pomembnosti posameznih kriterijev pomagal izračunati, kakšno oceno si je ocenjevani učitelj tudi prislužil.

Definirali smo, da je učitelj lahko:

SLAB

Slab učitelj je tisti, ki se ne razume z učenci, ki z njimi ne najde skupnega jezika in jim na nek način in pripravljen pomagati tudi izven svojega delovnega časa. Lastnosti slabega učitelja ima tisti, ki snov podaja na dolgočasen način in nikdar ne uporablja kakih alternativnih pripomočkov pri pouku. Gotovo pa je slab učitelj tudi tisti, ki je venomer zagrenjen, konflikten do okolice in za delo popolnoma demotiviran.

ZADOVOLJIV

Zadovoljiv učitelj je tisti, ki na nek način vzpostavi osnovno razumevanje z učenci na takem nivoju, ki se zdi zgolj njuna potreba. Le zelo občasno je pripravljen priskočiti na pomoč. Kar pa se tiče podajanja učne snovi, jo podaja zelo povprečno in le občasno uporabi kakšne zanimive metode pri poučevanju. Njegova volja je običajno zadržana, z ostalimi učitelji se sicer ne prepira, pa vendar tudi nekih globljih odnosov z njimi ni zaznati.

DOBER

Dober učitelj velikokrat priskoči na pomoč učencem in jim je načeloma pripravljen pomagati. Rešuje konflikte in dobro vzgaja, učne ure izvaja kvalitetno in na zanimiv način ter se drži predpisanih tematik. V razred prihaja dobre volje in tudi na hodniku in v zbornici je opaziti njegovo dobro razumevanje s sodelavci. Notranjih problemov pri njem ni slutiti, saj na delo prihaja nezagrenjen.

ODLIČEN

Vsekakor je najboljši učitelj med ocenjenimi tisti, ki z učenci zgradi trden most zaupanja in jim je pripravljen pomagati skorajda vedno. Z njimi se velikokrat pogovarja o stvareh, ki jih pestijo in jim nudi nasvete, pomoč ... Učne ure izvaja odlično, zanimivo in zelo pestro, učenci osvojijo bogato znanje, kar večkrat dokažejo z dobrimi dosežki na tekmovanjih. Sodelavci ga zelo cenijo. Z vodstvom nima težav, saj ga njegove odlike povzdigujejo nad povprečje.

3.1 Podmodel »poučevanje«

Sl. 2 - Podmodel poučevanje

Poučevanje je ena izmed vej, ki smo jih sestavili na podlagi ocene učitelja (Sl. 2). Smo mnenja, da je pri poučevanju zelo pomembna zanimivost, kako učitelj snov podaja ter kakovost poučevanja, s pomočjo katere učitelj snov poda tako, da ga učenec najbolje razume. Zanimivost poučevanja zajema kriterij mimika, saj smo mnenja, da je zelo odvisna od tega, kako je učitelj telesno zgovoren. Učenci si veliko lažje zapomnijo snov, če je učitelj zgovoren tudi z rokami in drugimi kretnjami. Zanimivost poučevanja je odvisna tudi od načina, kako učitelj podaja določeno učno snov. Če bo učitelj prišel v razred zagrenjen in slabe volje, bo učenec to začutil. Pri takšni uri bo gotovo spoznal, da se učitelju snovi ne ljubi razlagati in tako učenec ne bo imel volje do dela. Če pa bo učitelj v razred stopil vesel, z nasmeškom na obrazu, bodo tudi učenci boljše volje in tako bo način podajanja učne snovi učitelja kakovostnejša. Zadnje pomembno merilo pa so prav gotovo tudi učni pripomočki med učno uro. Učitelj npr. s pomočjo računalniške projekcije pritegne učenca k poslušanju, saj snov podaja na zanimivejši način. Tako si s pomočjo slik in drugih plakatov učenec lažje zapomni, kaj se je dogajalo med uro. Če pa učitelj stoji pred tablo brez pripomočkov, le z belo kredo v rokah, pa učenec z mislimi, zaradi nezanimivosti ure, odplava daleč stran.

Druga veja oz. kriterij iz poučevanja je kakovost. Če je poučevanje kvalitetno, bo tudi učenec bolje obvladal snov. Pri kakovostnem poučevanju je potrebna razumljivost in učiteljevo spremljanje novosti na področju izobraževanja. Da je poučevanje kakovostno, mora učitelj poučevati razumljivo. Če bo učitelj razlagal snov hitro in učencem predstavil le grobo definicijo nečesa ter jim celo kasneje rekel, naj snov doma sami predelajo, lahko rečemo, da je tako poučevanje nerazumljivo, pravzaprav slabo, nekvalitetno. Če pa si bo učitelj za snov in razlago vzel več časa in bo po potrebi stvar, ki je razred ni razumel, razložil še enkrat, takrat bo poučevanje kakovostno in razumljivo. Da pa učitelj sploh lahko predava snov učencem, mora redno spremljati vse dogodke in novitete na področju izobraževanja. Učitelji naj bi redno obiskovali razne seminarje in se še dodatno izobraževali.

Poučevanje je tako po naši definiciji lahko:

SLABO

O slabem poučevanju govorimo takrat, ko pride učitelj v razred zagrenjen, slabe volje in nezadovoljen sam s sabo, saj ve, da je pred njim naporen dan. Slabo poučevanje je takrat, ko se učitelj prejšnji dan ne pripravi za snov, ki jo mora predavati naslednji dan in je nepripravljen kakovostneje podajati snov. O slabem poučevanju govorimo tudi takrat, ko je snov nezanimiva, tudi zaradi tega, ker učitelj nima pripravljenih pripomočkov, s katerimi bi snov naredil zanimivo.

ZADOVOLJIVO

Zadovoljivo poučevanje je takrat, ko učitelj snov sicer nekako razloži, vendar tako, da je naslednji dan skoraj nihče več ne razume, saj si ni pomagal z ostalimi pripomočki oziroma je bilo podajanje učne snovi zelo suhoparno. Da lahko poučevanje opredelimo kot zadovoljivo, je snov verjetno razložena slabo in precej površno, vseeno pa se jo lahko nekako naučimo, ker smo od ure nekaj malega kljub vsemu »odnesli«.

DOBRO

Poučevanje je dobro, ko se učitelj na učno snov, ki jo bo razlagal, pripravi in jo ponazori tudi z nekaj pripomočki. Če učenec snovi ne razume, mu jo učitelj še enkrat razloži. Pripravi npr. tudi učni list za ponavljanje ter ga da učencu, ki ga z učiteljevo pomočjo pazljivo reši. Snov je načeloma dobro predstavljena, morda bi bilo lahko vključenih več dodatnih učnih pripomočkov.

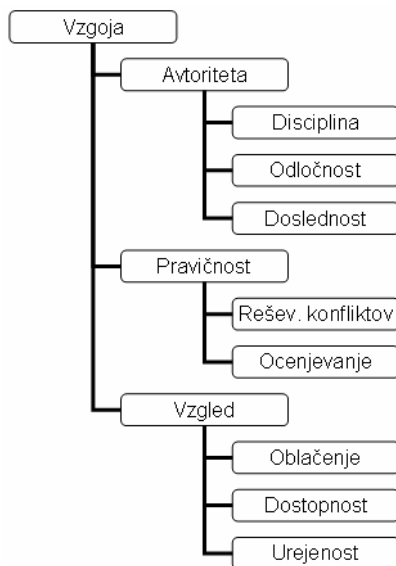
ODLIČNO

O odličnem poučevanju govorimo takrat, ko se učitelj na predavanje snovi temeljito pripravi. Učno uro izvede brezhibno in si npr. zapiše, kaj morajo učenci narediti, pripravi učne liste, ki jih bo imel pripravljene za uro. Učencem na kakovostnem nivoju preda dela in naloge in poskrbi, da bodo morali učenci utrjevati učno snov tudi doma. Seveda ne smemo pozabiti, da je odlično poučevanje odvisno tudi od pripomočkov, s katerimi učitelj popestri razlago ter celotno uro.

3.2 Podmodel »vzgoja«

Podmodel vzgoja smo razdelili na tri veje (Sl. 3). Prva veja je avtoriteta, saj je pri učitelju zelo pomembno, da se obnaša primerno njegovi službi in tako vpliva pozitivno tudi na učence, ki jih mora spraviti v red, če so preveč razpuščeni. Naslednja veja iz poučevanja je pravičnost. Vsekakor mora biti učitelj pravičen, saj tako pridobi tudi več zaupanja in učenci ga imajo navadno v dobri luči. Zadnja veja je vzgled. Zelo pomembno je, da učitelj v razred stopi nasmejan, svež in pripravljen za učno uro in da je dober vzgled učencem tudi po ostalih merilih.

Avtoriteto smo razdelili na disciplino in odločnost. Disciplina je zelo pomembna, saj mora v razredu vladati red, da se ura lahko prične zbrano. Le tako se lahko dejansko prične izvajati kakovostno učno uro. Odločen bi naj bil vsak učitelj, saj le tako lahko učencu podaja pogoje, ki jih zahteva pri učni uri. Če učenec njegove zahteve krši, mora postati še bolj odločen, da bi učenec naposled uvidel, da pri učitelju ni popuščanja.

Sl. 3 - Podmodel vzgoja

Naslednja veja iz vzgoje je pravičnost, ki smo jo razdelili na konflikte in ocenjevanje. Pomembno je, da če se dva učenca npr. med seboj skregata ali celo stepeta, da ju zna učitelj spraviti nazaj v red. Ob tem je potrebno poudariti, da ob reševanju konflikta učitelj ne sme po krivci obdolžiti nekoga, za katerega ne ve, ali je kriv ali ne. Podobno analogijo bi lahko uporabili tudi pri ocenjevanju.

Definirali smo, da je vzgoja lahko:

SLABA

O slabi vzgoji govorimo takrat, ko učitelj nima avtoritete in v razredu vladata nered in nemir. Vzgoja bo slaba tudi takrat, ko učitelj pride v razred zagrenjen, je zato nedostopen, celo slabo urejen in kaže znake nehigiene. Učencem je generalno slab vzgled, konfliktov ne zna reševati, tudi ocenjuje krivično.

ZADOVOLJIVA

Zadovoljiva vzgoja nekega učitelja je takrat, ko je učitelj do učencev sicer relativno spoštljiv, vendar ne povsem iskren, saj jim ne zaupa, in zaradi tega učencem ne daje dobrega vzgleda. Učenci se nemalokrat zgledujejo tudi po učitelju. Če učitelj torej ne bo dober vzgled, se bo tudi učenec vedel na podoben način. Tak učitelj konflikte sicer rešuje, a bi se pri reševanju le-teh lahko bolj trudil.

DOBRA

O dobri vzgoji govorimo takrat, ko je učitelj učencu v pomoč in je do njega in vseh ostalih spoštljiv. S takim vedenjem pokaže tudi ostalim okrog sebe, kako se morajo vesti. Dobra vzgoja temelji predvsem na odnosu med sodelavci učitelja in pogovoru med njimi o tekoči problematiki. Učitelj je običajno odločen, lepo urejen in pravičen pri ocenjevanju ter razreševanju konfliktov.

ODLIČNA

Odlična vzgoja zajema vse to, kar zajema dobra, poleg tega pa tudi to, da si učitelj vzame čas za učenca in mu po potrebi tudi individualno pokaže, kako se obnašati pred človekom, ki potrebuje tvojo pomoč. Učenca mora znati naučiti, kako poslušati drug drugega. Tak učitelj navadno učenca tudi nauči, komu zaupati in komu ne. O učiteljevi odlični vzgojnosti govorimo tudi takrat, ko je vedno osebno uren, skrbi za higieno, vedno ocenjuje pravično, z disciplino v razredu pa nima težav.

3.3 Podmodel »učenčevo znanje«

Podmodel učenčevo znanje (Sl. 4) smo razdelili na dve veji. Tekmovanja in utrjevanje. Pomembno se nam je zdelo, da omenimo tudi tekmovanja oz. dosežke na tekmovanjih. Gotovo lahko trdimo, da če so dosežki na tekmovanjih lepi, ima učenec veliko znanja. S pomočjo utrjevanja pa tako ali tako pridobivamo oz. krepimo znanje, ki nam pomaga do boljših ocen. Vejo tekmovanja smo razdelili na dve nadaljnji veji – učiteljev vložek in udeležba. Sklepamo, da če je udeležba na tekmovanjih dobra, številčna, potem lahko ta podatek prispeva k učenčevemu znanju. Pomembna je tudi učiteljeva angažiranost, koliko se bo pravzaprav ukvarjal z učenci in jih pripravljaj na tekmovanja, po drugi strani pa tudi udeležba samih učencev, ki je lahko plod vzpodbujanja učitelja in zaloge znanja.

Utrjevanje znanja pa smo razdelili na ponavljanje, preverjanje in dodatne naloge, saj s temi kriteriji nedvomno krepimo kakovost znanja. V kolikor učitelj poskrbi za dobro in kvalitetno utrjevanje učne snovi, lahko trdimo, da se to pozna na učenčevem znanju.

Sl. 4 - Podmodel učenčevo znanje

Definirali smo, da je učenčevo znanje lahko:

SLABO

Znanje je slabo takrat, ko npr. učenec ve, da bo njegovo znanje ustno preverjeno, a vseeno to obveznost, če le lahko, prestavlja na prihodnje dni. Vzrok za to je morda deloma v učencu samem, našli pa bi ga lahko tudi v slabem utrjevanju in preverjanju znanja pri redni

učni uri. Ker torej ni bilo sprotnega dela, je zdaj njegovo znanje slabo. Učenec navadno sploh ne ve, o čem snov govori in kaj se mora naučiti, da bo npr. test pisal dobro. O slabem znanju lahko govorimo tudi takrat, ko se učenec nikdar ne udeležuje tekmovanj ali sodeluje pri kakih raziskovalnih dejavnostih.

ZADOVOLJIVO

O zadovoljivem znanju govorimo takrat, ko učenec zna le osnove, ki določajo merilo za zadostno oceno. Utrjevanje pri uri bi lahko bilo bolj intenzivno. Učenec se navadno ni pripravljen naučiti za kakšno boljšo oceno, saj je njegovo znanje šibko in premalo utrjeno. Običajno se zadovolji z znanjem, ki ga ima, učitelj pa premalo naredi, da bi znanje bilo boljše.

DOBRO

Dobro znanje ima učenec takrat, ko zna rešiti osnovne naloge in je osvojil dobršen del nalog, ki jih je utrjeval pri učni uri v šoli. Občasno se zgodi, da zaradi malce pomanjkljive razlage rezultati niso tako bleščeči kot bi lahko bili. Snov je v glavnem dobro utrjena in tudi preverjena s strani učitelja.

ODLIČNO

O odličnem znanju pa govorimo takrat, ko je učenčevo znanje osvojeno ter izpopolnjeno z osnovnimi kot tudi dodatnimi nalogami. Udeležba na tekmovanjih je pogosta, saj je tudi učitelj v takih primerih dober motivator. Znanje je pogosto obogateno z dodatnimi nalogami, ki si jih učenec priskrbi pri učitelju ali pa si jih sname z interneta. Odlično znanje ima učenec, ki redno sodeluje med poukom, pridno dela domače naloge in sproti sprašuje učitelja, če česar ne razume.

4 EVALVACIJA IN RAZPRAVA

V tem poglavju bomo opisali, kako smo izvedli anketiranje in pokomentirali dobljene rezultate.

4.1 Izvedba anketiranja

Ankete smo opravili na Osnovni šoli Polzela, Braslovče in Petrovče. Razdelili smo jih med devetošolce. Ocenjevali smo šest učiteljev, na vsaki šoli po dva. Za enega učitelja je ankete izpolnjevalo okoli petnajst učencev. Na osnovni šoli Polzela, ki jo avtorici naloge obiskujeta in kjer je bila naloga tudi napisana, smo lahko ankete razdelili posameznim izbranim učencem. Po lastni presoji smo tako izbrali učence, za katere lahko trdimo, da so k reševanju anket pristopili s polno mero resnosti. Na ta način smo zmanjšali riziko, da bi se učenci pri izpolnjevanju anket norčevali z odgovori in se tako npr. učitelju maščevali za kakšno staro zamero.

Za preostali osnovni šoli nismo mogli tako natančno izbrati učencev, saj smo za privolitev v ocenjevanje po našem modelu zaprosili konkretnega učitelja neposredno, ki je anketiranje nato v svojem razredu tudi izvedel. Zato lahko vsaj malo predvidevamo, da tu in tam nekateri učenci morda le niso obravnavali anket s popolno resnostjo. Vseeno pa so rezultati pokazali v večini primerov prevladujoč odgovor pri posameznem vprašanju, kar daje slutiti, da so bile ankete izpolnjene vendarle korektno. Po opravljenem anketiranju smo ankete pobrali in jih sešteli. Na vsaki šoli smo si izbrali po dva učitelja in jih označili z Učitelj 1, Učitelj 2, ... Rezultati niso objavljeni poimensko zaradi varovanja osebne integritete učitelja in zaradi varovanja osebnih podatkov. Identiteta učitelja tako ni razkrita. Če pa bo seveda kateri izmed učiteljev hotel videti, katera ocena pripada njemu, mu bo vpogled v rezultate anket z veseljem omogočen. Anketni list smo seveda priložili v prilogo raziskovalnega dela.

V prvem delu ankete smo učence povprašali po mnenju, kateri od nešteti kriterijev so po njihovem mnenju v neki veji našega modela pomembnejši. S pomočjo pridobljenih rezultatov smo napravili izračun v odstotkih in na ta način ustrezno utežili posamezne kriterije v naši aplikaciji. Celotno poročilo aplikacije je priloženo v prilogi tega raziskovalnega dela.

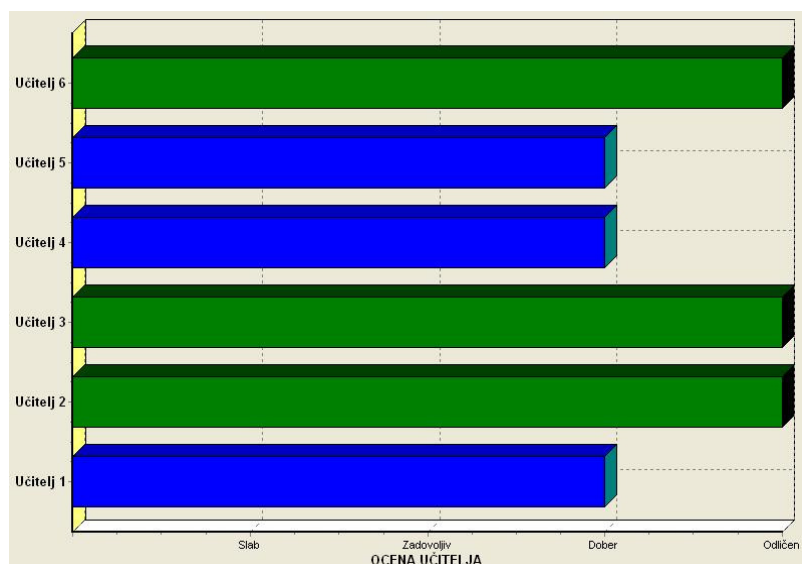
4.2 Opis učiteljev - variant

Ocenjevalo se je šest učiteljev, na osnovni šoli Polzela pa dva učitelja, prav tako pa, kot smo že povedali v uvodu, tudi na osnovni šoli Braslovče in Petrovče. Namenoma ne želimo povedati, pri katerih predmetih smo izvedli ocenjevanje, ker bi tudi na ta način relativno enostavno sklepali na vzorec možnih učiteljev, ki so pri nalogi sodelovali, s čimer bi znova lahko razkrili identiteto ocenjevanega. Naj povemo le to, da je bilo pet učiteljev ocenjenih s področja naravoslovnih predmetov, en pa je bil ocenjen z jezikovnega področja.

4.3 Analiza dobljenih rezultatov

V nadaljevanju bomo predstavili rezultate našega dela, grafično, s komentarji, pa podajamo tudi rezultate, ki sta nam jih izračunala programa DEXi in Vredana.

OCENA UČITELJA

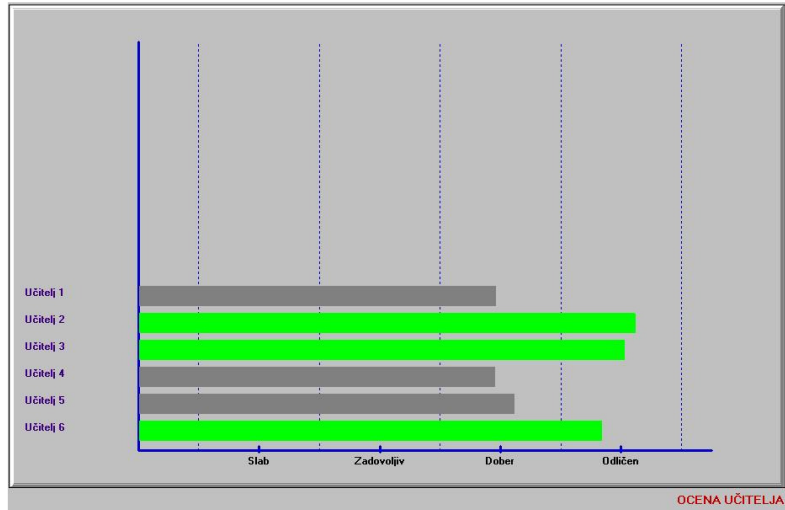

Sl. 5 - Ocena učitelja v aplikaciji DEXi

Na Sl. 5 vidimo rezultate za posameznega učitelja med. Glede na merila, ki smo jih definirali, je rezultat kar razveseljujoč. Učitelji 2, 3 in 6, tako smo jih namreč tudi označili, so bili ocenjeni kot odlični učitelji, vsi ostali pa so bili ocenjeni kot dobri učitelji. Uvodoma v tretje poglavje smo izpostavili merila za ocene, kaj pravzaprav pomeni, če je učitelj slab, zadovoljiv, dober in odličen. Tako šoli, kjer smo izvedli anketiranje, kakor tudi vsem šestim učiteljem, je vsekakor lahko v ponos, da so rezultati tako dobri. Naloga je pokazala, da je delo učiteljev po naših kriterijih dobro, predvsem pa je pomembno, da so takega mnenja tudi učenci. To ima veliko težo, saj se ob učiteljevemu poučevanju učenci gotovo dobro počutijo. To pa pomeni, da so učenci v dobrih rokah, da si med seboj zaupajo in da vedo, da bodo pri svojem izobraževanju deležni dobrega poučevanja.

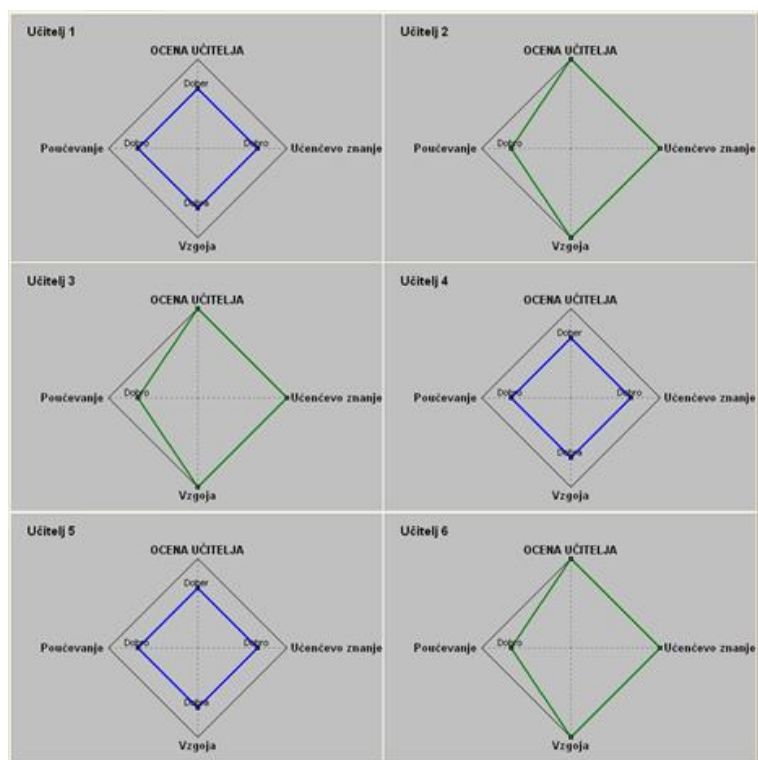
Sami rezultati, ki so prikazani na Sl. 5, so precej suhoparni, saj nam ne izdajo zanimivega podatka, kdo med odlično ocenjenimi je najboljši. Prav tako velja tudi za preostale tri učitelje. Program Vredana je odlična nadgradnja programa DEXi, saj nam pokaže razlike, čeprav minimalne, tudi znotraj posameznih območij. Na Sl. 6 tako vidimo, da je med odlično ocenjenimi učitelji bil najboljši učitelj 2, nato mu sledi učitelj 3 in učitelj 6. Med dobrimi učitelji se je najslabše odrezal učitelj 4. Tudi učitelj 1 bistveno ne odstopa. Za odtenek boljše ocenjen je le učitelj 5, ki se nahaja v zgornji polovici ocene dober.

Na Sl. 7 so prikazani rezultati vrednotenja vseh glavnih meril, ki so vplivala na končno oceno učitelja. To so vzgoja poučevanje in učenčevo znanje. Grafe si je potrebno razlagati tako, da je najbolje ocenjen učitelj, ki ima karakteristiko (barvni lik) postavljeno čim bolj na rob sivega lika. Jedro predstavlja najnižjo oceno za posamezen podmodel.

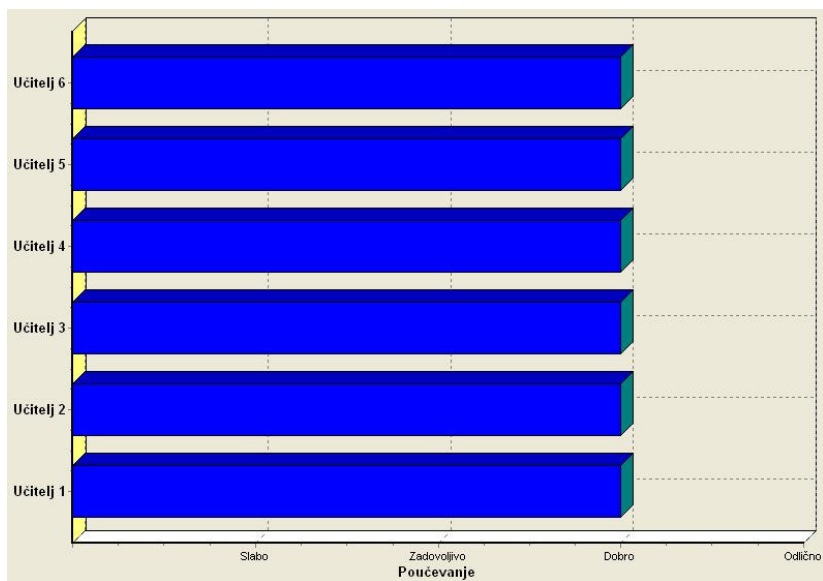
Sl. 6 - Ocena učitelja v aplikaciji Vredana

Če bi npr. nek učitelj bil najslabše ocenjen po vseh kriterijih, bi karakteristika predstavljala le točko v centru sivega lika. Iz te analize lahko že bolj natančno vidimo, kje so nastajale razlike med posameznimi učitelji. Grafi nam tudi povedo, kje se po ocenah za posamezne podmodele med sabo ločijo npr. vsi odlični učitelji. Tako vidimo, da maksimalnih ocene pri vseh kriterijih ni dobil niti en učitelj. Zanimivo je to, da so vsi odlični učitelji bili po kriteriju poučevanje ocenjeni le, če lahko neskromno rečemo, kot dobri, a je po naših merilih to vseeno bilo dovolj za končno odlično oceno. Za vse učitelje, ki so dobili oceno dober, pa vidimo, da so tudi glavni kriteriji v podmodelih bili ocenjeni kot dobri.

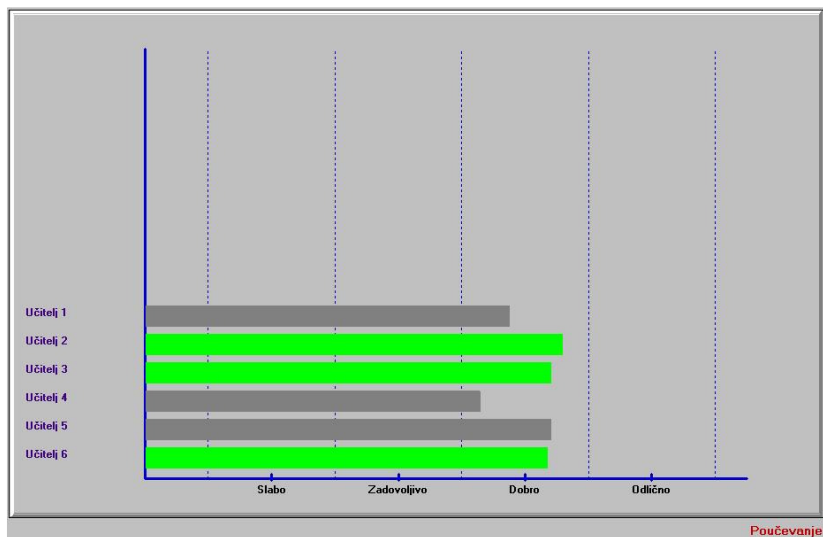
Sl. 7 - Ocena učitelja v aplikaciji DEXi v odvisnosti od glavnih kriterijev

POUČEVANJE

Sl. 8 - Ocena poučevanja v aplikaciji DEXi

Na Sl. 8 so prikazane ocene za poučevanje učiteljev. Iz tega grafa je razvidno, da so vsi učitelji ocenjeni dobro, kar je soliden rezultat za poučevanje. Tudi v prejšnjem poglavju pa so predstavljena merila, kaj po naših definicijah pomeni, če je poučevanje slabo, zadovoljivo, dobro ali odlično.

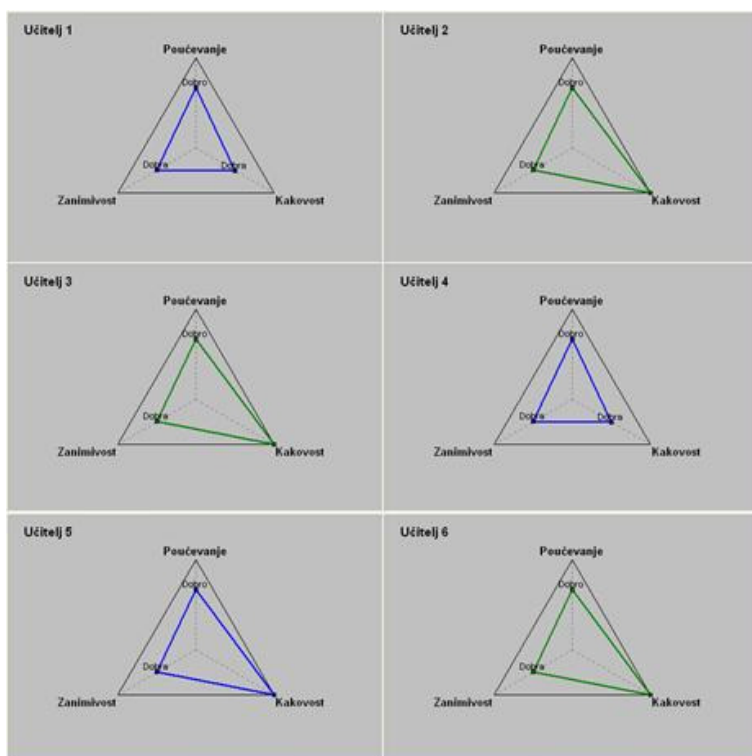

Sl. 9 - Ocena poučevanja v aplikaciji Vredana

Tudi rezultate za poučevanje smo iz programa DEXi vnesli v program Vredana, iz katerega smo natančneje izvedeli, kako so učitelji ocenjeni in proti kateremu mejnemu področju se nagibajo, če sploh se. Iz Sl. 9 lahko vidimo, da je bil najslabše ocenjen učitelj številka 4, najboljše pa je bil ocenjen učitelj 2. Od končno dobro ocenjenih učiteljev je pri kriteriju

poučevanje dobil boljšo oceno od nekega, na koncu odličnega učitelja, le učitelj 5, ki je bil boljši od učitelja 6. Učitelja 3 in 6 sta zelo izenačena.

Na Sl. 10 so prikazani rezultati, kakšno je poučevanje, glede na kakovost in zanimivost. Zanimivost učitelja 1 je bila ocenjena kot dobra, kakovost pa tudi, zato je njegovo poučevanje pri urah dobro. Kakovost pri učiteljih 2, 3 in 6 je bila ocenjena odlično. Ker pa je bila zanimivost ocenjena z dobro, ob tem pa je v našem programu bila utežena z višjo utežjo, kar pomeni, da ima pri oceni na poučevanje večji vpliv, so bili ti učitelji za poučevanje ocenjeni z dobro. Učitelj 4 je imel zanimivost ocenjeno z dobro, kakovost prav tako, zato je bilo njegovo poučevanje na koncu ocenjeno z dobro. Poučevanje učitelja 5 je bilo ocenjeno dobro. Kljub temu, da je bila kakovost ocenjena z odlično, je zanimivost zopet pretehtala kakovost in zato je bil učitelj ocenjen z dobro oceno.

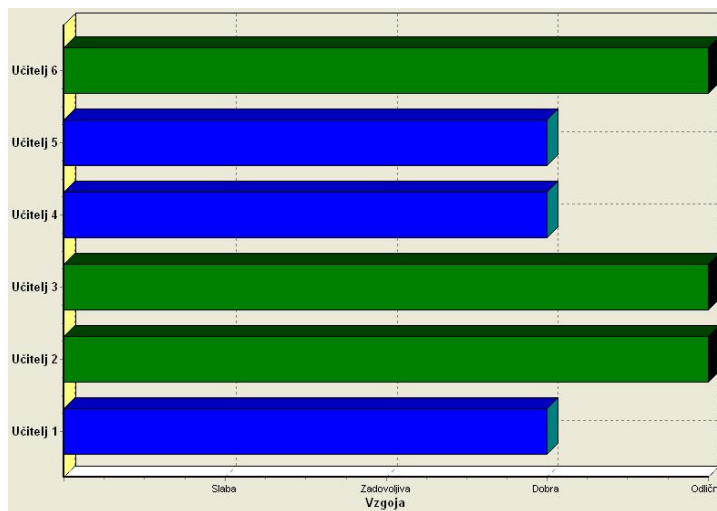
Sl. 10 - Ocena poučevanja v aplikaciji DEXi v odvisnosti od pomožnih kriterijev

VZGOJA

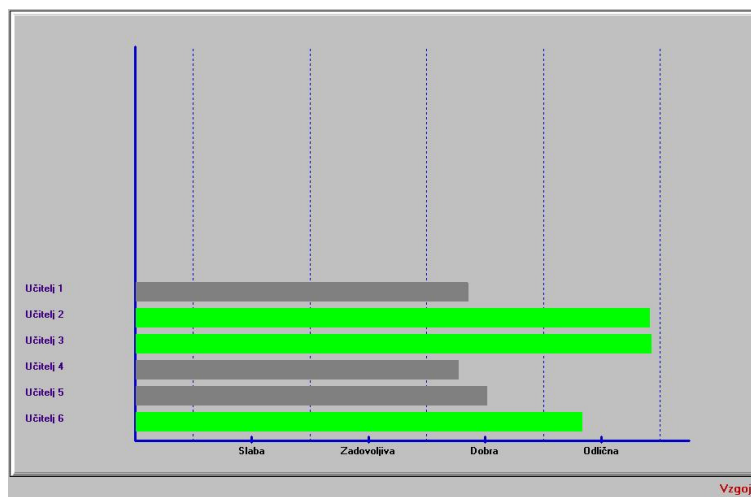
Na Sl. 11 je prikazan graf rezultatov za vzgojo. Iz njega lahko odčitamo, da so učitelji 2, 3 in 6, ocenjeni z odlično. Ti učitelji so kot odlični ocenjeni tudi pri osnovni oceni za učitelja. Ostali učitelji pa so ocenjeni dobro, kar pomeni, da smo z rezultatom lahko zadovoljni.

Z Vredano smo na Sl. 12 predstavili natančnejše rezultate za vzgojo - v katerem območju med dobrim in odličnim so pravzaprav učitelji, saj program DEXi tega ne ponazori. Učitelja 2 in 3 sta bila ocenjena najbolje, saj je bil njun rezultat skoraj na sami meji odlične ocene za vzgojo. Učitelj 6 je bil ocenjen nekoliko slabše, v spodnji polovici območja, a še

vedno kot odličen. Najslabše je bil ocenjen učitelj 4, takoj za njim pa sta pristala učitelja 1 in 5.

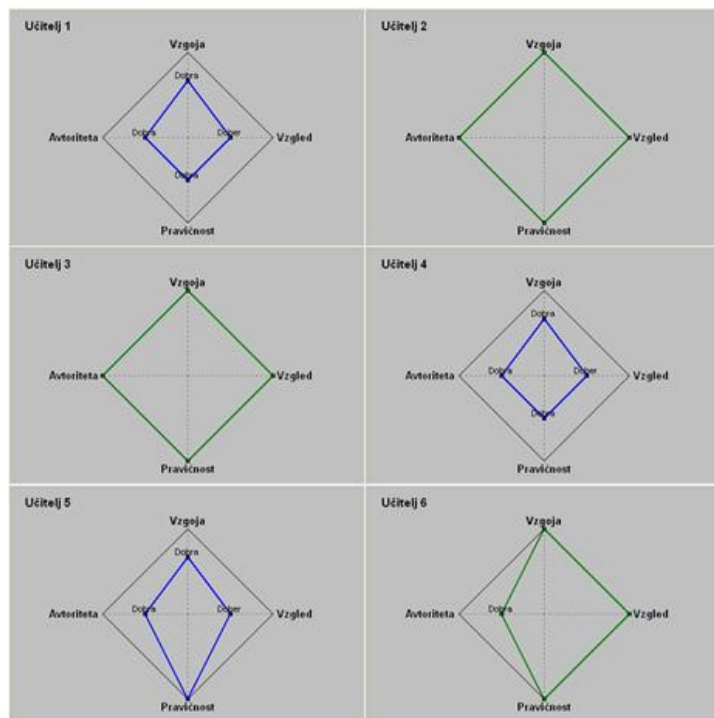

Sl. 11 - Ocena vzgoje v aplikaciji DEXi

Sl. 12 - Ocena vzgoje v aplikaciji Vredana

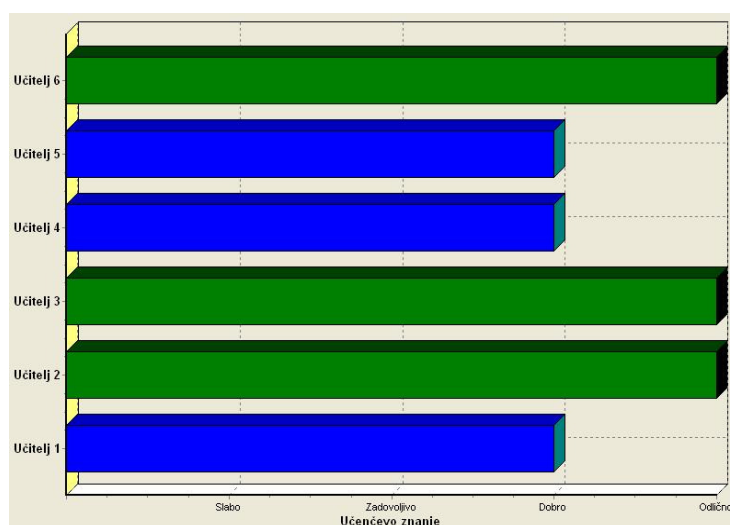
Sl. 13 prikazuje, kako je bila vzgoja ocenjena glede na vzgled, avtoriteto in pravičnost. Vzgoja učitelja 1 je bila ocenjena dobro, saj so bili tudi njegova avtoriteta, vzgled in pravičnost ocenjeni z dobro. Učitelj 2 je bil ocenjen kot odličen vzgojitelj. Avtoriteta, vzgled in pravičnost so bili ocenjeni z odlično. Tudi učitelj 3 je bil povsod ocenjen z odlično, zato je tudi njegova vzgoja odlična. Ker je bilo pri učitelju 4 vse ocenjeno z dobro, je na koncu bila tudi njegova vzgoja dobra. Vzgoja učitelja 5 pa je bila ocenjena dobro, saj sta bila vzgled in avtoriteta ocenjena z dobro, le pravičnost je bila odlična. Vzgled in pravičnost sta bila pri učitelju 6 odlična, le avtoriteta je bila ocenjena dobro, a to še vedo pomeni da je vzgoja odlična.

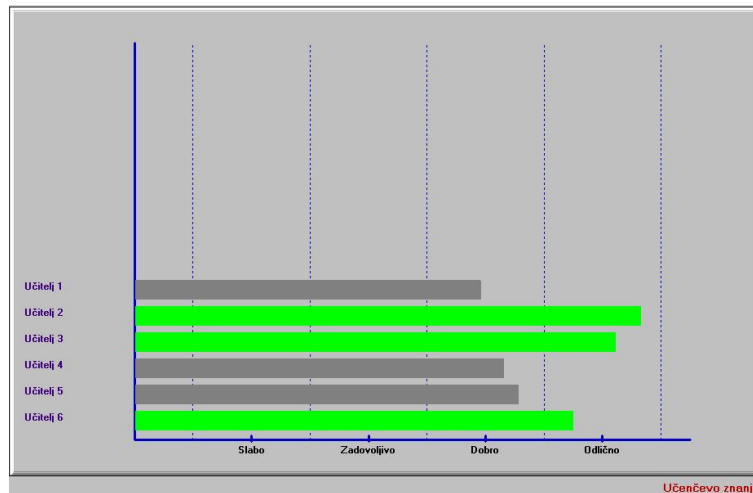
Sl. 13 - Ocena vzgoje v aplikaciji DEXi v odvisnosti od pomožnih kriterijev

UČENČEVO ZNANJE

Sl. 14 prikazuje grafične ocene za kriterij učenčevo znanje iz programa DEXi, iz katerega je razvidno, da so učitelji 2, 3 in 6 ocenjeni odlično, vsi ostali učitelji pa so ocenjeni dobro. Na Sl. 15 pa so natančneje prikazani rezultati, kako so bili učitelji še bolj natančno ocenjeni. Z grafa odčitamo, da je bil učitelj 1 najslabše ocenjen, sledita mu učitelj 4 in še učitelj 5. Najboljše je bil ocenjen učitelj 2, ki je dosegel visoko raven odličnosti, tesno za petami mu sledi učitelj 3, ki je bil tudi ocenjen odlično. Učitelj 6, ki je bil prav tako ocenjen z odlično, je le malo nad mejnim področjem med oceno dobro in odlično.

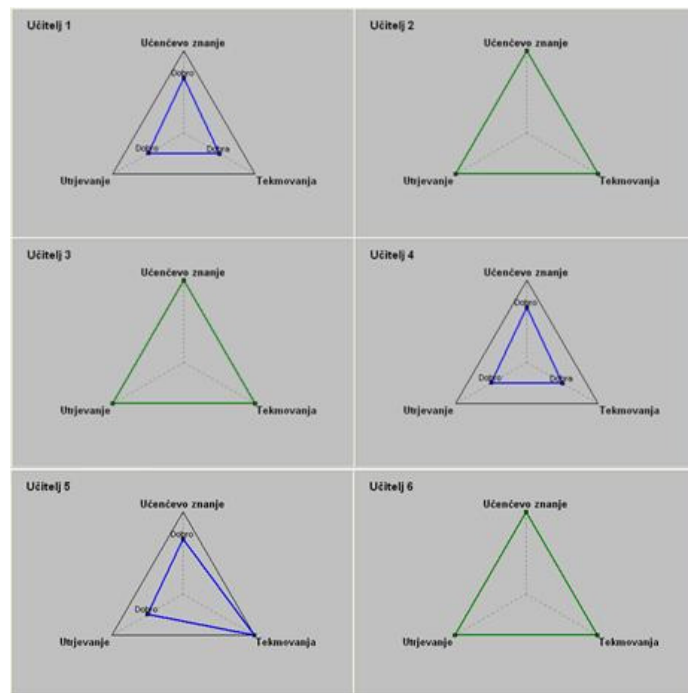

Sl. 14 - Ocena učenčevega znanja v aplikaciji DEXi

Sl. 15 - Ocena učenčevega znanja v aplikaciji Vredana

Sl. 16 ponazarja, kako so bili učitelji ocenjeni v učenčevih očeh, koliko se pravzaprav naučijo med predavanjem učiteljev oz. v učenem procesu. Prvi učitelj se za tekmovanja na različnih področjih pripravlja in zavzema dobro, tudi nekaj utrjevanja s najde, kar je dobro, zato je učenčevo znanje očitno tudi dobro. Ker učenec med predavanjem pri učitelju 2 vse razume, je deležen potrebnih utrjevanj, in ko se npr. pripravlja na tekmovanja, je učitelj skrben in dobro motivira učenca pri pripravi, je logično pričakovati odlično oceno. Isto je pri učitelju 3 in 6. Ker je pri učitelju 4 bilo vse ocenjeno z dobro, podobno kot pri prvem učitelju, je tudi učenčevo znanje dobro. Učitelj 5 je pri tekmovanjih skrben, zato je ocenjen tukaj z odlično, vendar so utrjevanja ocenjena z dobro. Ker pa ima utrjevanje pri odločitvi večjo težo, je znanje učenca ocenjeno kot dobro.

Sl. 16 - Ocena učenčevega znanja v aplikaciji DEXi v odvisnosti od pomožnih kriterijev

5 ZAKLJUČEK

Zakaj narediti model ocenjevanja in ga mogoče tudi uporabiti v praksi, je vprašanje, na katerega je lahko odgovoriti. Verjetno ni nobene civilizirane države, ki si ne bi prizadevala za čim boljše rezultate vzgojno-izobraževalnih ciljev. Zavedati se moramo, da obstajajo različni družbeni vidiki in različne družbene navade ter seveda tudi življenjske norme v posameznih državah, ki s specifičnostjo pripomorejo, da moramo vzgojno-izobraževalni proces neke skupnosti obravnavati povsem individualno.

Na primer, če se vprašamo, kakšen je idealen učitelj, ugotovimo, da preproste definicije ni. Na to vprašanje so že odgovarjali številni raziskovalci in prav tako analitiki. Učitelji so si med seboj zelo različni in zato je težko odgovoriti, katere so tiste lastnosti, ki so za nekoga najboljše. Večina učiteljev je zelo odprtih, imajo sposobnost vživeti se v druge, imajo zgrajeno pozitivno samopodobo, zrelo osebnost ter pripravljenost za prilagajanje na različnih področjih. A kdo je resnično dober učitelj?

Z našo nalogo smo izdelali model, ki povsem temelji na mnenjih učencev. Že ko smo iskali kriterije, s katerimi smo zgradili naše odločitveno drevo, smo se posvetovali z učenci, prav tako pa smo kasneje upoštevali vsa njihova mnenja, kako utežiti določene kriterije v odločitvenem procesu, ki ga je za nas izvedla aplikacija DEXi. Koliko smo se pri naši izbiri kriterijev uštel, bi lahko ugotovili skozi čas – ko bi tako ocenjevanje izvedli še kje, bolj številčno. Vseeno pa smo z rezultati zadovoljni, čeprav bi bila zanimiva primerjava, če bi iste učitelje ocenil še npr. učiteljski zbor ali vodstvo posamezne od treh šol, ki so pri raziskavi sodelovale. Morda bi lahko bilo to zanimivo nadaljevanje nekega drugega raziskovalnega dela.

5.1 Ocena

Naš model bi zagotovo bil učinkovit, če bi zanj s precejšno mero gotovosti lahko dejali, da je učitelj po njem ocenjen na dober, pravičen in predvsem na korekten način. Prav zato smo izbrali, gledano z vidika nas, učencev, primeren model za ocenjevanje, v katerem so sodelovali le učenci. Učenci so namreč izvzeti iz raznih »taborov«, ki morda nastajajo med zaposlenimi, prav tako na ocene ne morejo vplivati morebitne zamere na relaciji učitelj – vodstvo šole. Vseeno pa univerzalnega modela za ocenjevanje ni. Seveda se zavedamo, da tudi naš model še zdaleč ni najboljši, vendar trdno stojimo za kriteriji, ki smo jih izbrali po temeljitem posvetovanju s kolegi učenci. Po našem modelu smo ocenjevali le učitelje osnovnih šol, ki poučujejo v devetem razredu osnovne šole.

Ankete smo razdelili učencem, ki so po našem mnenju dovolj zreli za izpolnjevanje in so takšni, za katere je bilo pričakovati, da se ne bodo norčevali iz odgovorov. Na ta način smo tudi kolikor toliko izločili riziko učenčevega maščevanja učitelju. Obstaja tudi realna možnost, da smo slabšo oceno za nekega učitelja pri posameznih kriterijih dobili ravno takrat, ko so se jim mogoče učenci z anketo malo maščevali, saj so bili ravno v tistem trenutku jezni nanj. Tega sicer ne moremo potrditi niti ovreči.

Menimo, da bi morali učitelji z otroki že v procesu izobraževanja veliko govoriti na temo o kakovostnem učitelju. Prav tako bi bilo dobro, da bi se na nek način prav vsi izobraževali v

tej smeri in da bi mogoče dojeli, kako pomembno je, da učence uči dober učitelj. V praksi večinoma učitelje ocenjujejo samo drugi delavci šole in ravnatelj, prav dobro pa bi bilo, da bi na oceno učitelja vplivalo tudi mnenje otrok, saj menimo, da lahko v fazi ocenjevanja odigrajo še kako pomembno vlogo.

5.2 Kako v praksi

Vsekakor smo mnenja, da bi se lahko takšen model uporabljal tudi v praksi, le da bi morali model še bolj dodelati. Morda bi morali nekatera vprašanja še bolj konkretizirati, da bi jasneje prikazali učiteljeve vrednote ali pomanjkljivosti. Nagibamo pa se mnenju, da so tudi učenci morda tisti, ki bi morali imeti vsaj enakopravno besedo pri ocenjevanju učitelja.

Da bi na primer takšen model uporabili v praksi, bi morali morda kaj spremiti tudi s kakimi akti in pravilniki. V nalogi smo že opozarjali, da obstaja objektivna nevarnost nezrelega izpolnjevanja anket. A če predpostavimo, da bi razne omejitve bile odpravljene, bi lahko tak model celo zaživel v praksi. Predlagamo eno od dveh možnosti – prva je, da bi morali model postaviti kot obvezo meritev za vse šole, druga možnost pa je, da bi ravnatelj šol po svoji vesti, sami, izvajali takšne meritve.

Model bi gotovo naletel na goreče privržence kot tudi nasprotnike. Sigurno bi se posamezni učitelji močno uprli, če bi jih ocenjevali na tak način. Morda jim ne bi odgovarjalo, da jih ocenjujejo učenci, morda bi nergali nad vsebino anketnih vprašanj ... Moramo pa se tudi vprašati, kateri učitelji bi se pritoževali. Verjetno tisti, ki sami vedo, da pri učencih niso najbolj priljubljeni in imajo nesprejemljiv način poučevanja in prestrogo vzgojo v razredu. Taki učitelji pri sebi nedvomno čutijo, da so nepriljubljeni, zato bi bili gotovo proti takemu ocenjevanju, saj bi pričakovali zase slabo oceno.

Mislimo, da je realna možnost za uvedbo takšnega modela samo tam, kjer je ravnatelj odprta osebnost in je vedno pozitivno naravnani do vsake novosti ter želi pripomoči k boljši kakovosti poučevanja na šoli.

6 POVZETEK

Naloge smo se lotili, da bi izvedeli, kakšno oceno imajo o učiteljih učenci, ki jih poučujejo. Zakaj bi marali vedo učitelje ocenjevati sodelavci, ravnatelj in preostali delavci šole, če pa lahko učitelje ocenijo učenci, pri katerih učitelj izvaja pouk, saj učenec najbolj vidi, kako se učitelj obnaša pri pouku in kako podaja učno snov.

Nalogo smo se lotili tako, da smo najprej učence povprašali, kakšen naj bi po njihovem bil dober učitelj in si odgovore skrbno beležili. Glede na dobljene rezultate, ki smo jih dobili, smo sestavili drevo kriterijev, ki smo ga v tem raziskovalnem delu natančno opisali. Iz glavne ocene za učitelja smo vlekli veje, ki so se nam zdele najbolj primerne za oceno. Tako smo izdelali tri podmodele in potem še pri vsaki veji še nadaljnje veje in na koncu še liste. Iz zastavljenega drevesa smo oblikovali anketna vprašanja in jih razdelili med določene učence.

Delo smo opravljali tako, da smo najprej razdelili ankete, ki so jih učenci doma ali med šolsko uro tudi izpolnili. Ko smo jih dobili nazaj, smo odgovore prešteli in si jih zapisovali, da smo kasneje lahko te podatke kot vhodne parametre vnesli v program DEXi. Ko smo s pomočjo aplikacije prišli do rezultatov, smo začeli sestavljati nalogo in komentirati rezultate.

Kot pri vsakem delu smo tudi pri naši raziskovalni nalogi naleteli na manjše težave. V prvi polovici nastajanja naloge je bilo delo oteženo, ker iz ene od šol nismo takoj dobili izpolnjenih anket in smo na njih morali počakati, a smo kljub vsemu kasneje uspešno dokončali naše delo, na kar smo zelo ponosni.

Prišli smo do zaključkov, da so vsi učitelji različni, vsak ima svoj način poučevanja, ocenjevanja, vzgoje ... In tako je prav, saj si verjetno ne moramo predstavljati, kako bi bilo, če bi bili vsi enaki, z enakimi lastnostmi in enakim vedenjem. Včasih bi bilo naravnost fantastično, če bi lahko učenci ocenjevali učitelje, vendar so tu tudi vozli, ki nas nemalokrat ustavijo, ko hitimo ciljem naproti.

7 ZAHVALA

Ob tej priložnosti se za usmerjanje in vodenje pri delu zahvaljujema mentorju Borutu Petriču in staršem za podporo pri nastajanju raziskovalne naloge. Prav tako se iskreno zahvaljujema vsem učencem, ki so bili pripravljene izpolniti anketni list ter izbranim učiteljem treh šol – Osnovne šole Polzela, Braslovče in Petrovče ter ravnateljem omenjenih šol.

8 PRILOGA

DEXi poročilo:

DEXi

21.3.2010

Stran 1

Drevo kriterijev

Kriterij	Opis
OCENA UČITELJA	Ocena učitelja na podlagi drevesa kriteijev.
Poučevanje	Način poučevanja učitelja.
Zanimivost	Zanimivost podajanja učne snovi.
Mimika	Zgovornost učiteljeve telesne mimike.
Podajanje	Način učiteljevega podajanja učne snovi.
Uporaba pripomočkov	Pripomočki, ki jih učitelj uporablja pri uri.
Kakovost	Kakovost podajanja učne snovi.
Razumljivost	Razumljivost podajanja učne snovi.
Usposobljenost	Učiteljeva strokovna usposobljenost.
Vzgoja	Učiteljeve vzgojne metode.
Avtoriteta	Učiteljeva avtoriteta pred učenci.
Disciplina	Disciplina, ki pri učitelju vlada v razredu.
Odločnost	Učiteljeva odločnost pri njegovem delu.
Doslednost	Učiteljeva doslednost pri delu.
Pravičnost	Učiteljeva pravičnost pri ocenjevanju, konfliktih ...
Reševanje konfliktov	Reševanje konfliktov, ki nastanejo med učenci in tudi sicer pri delu.
Ocenjevanje	Pravičnost učiteljevega ocenjevanja.
Vzgle	Učitelj kot dober vzgled učencem.
Oblačenje	Primernost učiteljevega oblačenja v šoli.
Dostopnost	Učiteljeva dostopnost učencem.
Urejenost	Učiteljeva skrb za urejenost in higieno.
Učenčevo znanje	Znanje, ki ga doseže učenec pri učitelju.
Utrjevanje	Utrjevanje učenčevega znanja pri pouku.
Ponavljjanje	Ponavljjanje učne snovi pri pouku.
Preverjanje	Preverjanje učenčevega znanja s strani učitelja.
Dodatne naloge	Zaposlitev učencev z dodatnimi nalogami.
Tekmovanja	Udeležba učencev na tekmovalnih področjih.
Učiteljev vložek	Učiteljevo angažiranje pri tekmovanjih.
Udeležba	Udeležba učencev na tekmovanjih s področja predmeta in raziskovalnih nalogah.

Zaloga vrednosti

Kriterij	Zaloga vrednosti
OCENA UČITELJA	Slab ; Zadovoljiv; Dober; Odličen
Poučevanje	Slabo ; Zadovoljivo; Dobro; Odlično
Zanimivost	Slaba ; Dobra; Odlična
Mimika	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Podajanje	Slabo ; Zadovoljivo; Dobro; Odlično
Uporaba pripomočkov	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Kakovost	Slaba ; Dobra; Odlična
Razumljivost	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Usposobljenost	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Vzgoja	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Avtoriteta	Slaba ; Dobra; Odlična
Disciplina	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Odločnost	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Doslednost	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Pravičnost	Slaba ; Dobra; Odlična
Reševanje konfliktov	Slabo ; Zadovoljivo; Odlično
Ocenjevanje	Slabo ; Zadovoljivo; Odlično
Vzгляд	Slab ; Dober; Odličen
Oblačenje	Slabo ; Dobro; Odlično
Dostopnost	Slaba ; Dobra; Odlična
Urejenost	Slaba ; Dobra; Odlična
Učenčevo znanje	Slabo ; Zadovoljivo; Dobro; Odlično
Utrjevanje	Slabo ; Dobro; Odlično
Ponavljjanje	Slabo ; Zadovoljivo; Dobro; Odlično
Preverjanje	Slabo ; Zadovoljivo; Dobro; Odlično
Dodatne naloge	Slaba ; Zadovoljiva; Dobra; Odlična
Tekmovanja	Slaba ; Dobra; Odlična
Učiteljev vložek	Slabo ; Zadovoljivo; Dobro; Odlično
Udeležba	Slabo ; Zadovoljivo; Dobro; Odlično

OCENA UČITELJA

Ocena učitelja na podlagi drevesa kriteijev.

1. **Slab**
2. Zadovoljiv
3. Dober
4. **Odličen**

Poučevanje

Način poučevanja učitelja.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. Dobro
4. **Odlično**

Zanimivost

Zanimivost podajanja učne snovi.

1. **Slaba**
2. Dobra
3. **Odlična**

Mimika

Zgovornost učiteljeve telesne mimike.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

DEXi

21.3.2010

Stran 3

Podajanje

Način učiteljevega podajanja učne snovi.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. Dobra
4. **Odlična**

Uporaba pripomočkov

Pripomočki, ki jih učitelj uporablja pri uri.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

Kakovost

Kakovost podajanja učne snovi.

1. **Slaba**
2. Dobra
3. **Odlična**

Razumljivost

Razumljivost podajanja učne snovi.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

Usposobljenost

Učiteljeva strokovna usposobljenost.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

Vzgoja

Učiteljeve vzgojne metode.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

Avtoriteta

Učiteljeva avtoriteta pred učenci.

1. **Slaba**
2. Dobra
3. **Odlična**

Disciplina

Disciplina, ki pri učitelju vlada v razredu.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

Odločnost

Učiteljeva odločnost pri njegovem delu.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

Doslednost

Učiteljeva doslednost pri delu.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

Pravičnost

Učiteljeva pravičnost pri ocenjevanju, konfliktih ...

1. **Slaba**
2. Dobra
3. **Odlična**

Reševanje konfliktov

Reševanje konfliktov, ki nastanejo med učenci in tudi sicer pri delu.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. **Odlično**

Ocenjevanje

Pravičnost učiteljevega ocenjevanja.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. **Odlično**

Vzgle

Učitelj kot dober vzgled učencem.

1. **Slab**
2. Dober
3. **Odličen**

Oblačenje

Primernost učiteljevega oblačenja v šoli.

1. **Slabo**
2. Dobro
3. **Odlično**

Dostopnost

Učiteljeva dostopnost učencem.

1. **Slaba**
2. Dobra
3. **Odlična**

Urejenost

Učiteljeva skrb za urejenost in higieno.

1. **Slaba**
2. Dobra
3. **Odlična**

DEXi

21.3.2010

Stran 5

Učenčevo znanje

Znanje, ki ga doseže učenec pri učitelju.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. Dobro
4. **Odlično**

Utrjevanje

Utrjevanje učenčevega znanja pri pouku.

1. **Slabo**
2. Dobro
3. **Odlično**

Ponavljjanje

Ponavljjanje učne snovi pri pouku.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. Dobro
4. **Odlično**

Preverjanje

Preverjanje učenčevega znanja s strani učitelja.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. Dobro
4. **Odlično**

Dodatne naloge

Zaposlitev učencev z dodatnimi nalogami.

1. **Slaba**
2. Zadovoljiva
3. Dobra
4. **Odlična**

Tekmovanja

Udeležba učencev na tekmovalnih področjih.

1. **Slaba**
2. Dobra
3. **Odlična**

Učiteljev vložek

Učiteljevo angažiranje pri tekmovanjih.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. Dobro
4. **Odlično**

Udeležba

Udeležba učencev na tekmovanjih s področja predmeta in raziskovalnih nalogah.

1. **Slabo**
2. Zadovoljivo
3. Dobro
4. **Odlično**

DEXi

21.3.2010

Stran 6

Tabele odločitvenih pravil

	Poučevanje	Vzgoja	Učenčevo znanje	OCENA UČITELJA
	39%	15%	46%	
1	Slabo	Slaba	<=Zadovoljivo	Slab
2	Slabo	*	Slabo	Slab
3	<=Zadovoljivo	Slaba	Slabo	Slab
4	>=Dobro	Odlična	Odlično	Odličen
5	Odlično	*	Odlično	Odličen
6	Odlično	Odlična	>=Dobro	Odličen

	Zanimivost	Kakovost	Poučevanje
	63%	38%	
1	Slaba	Slaba	Slabo
2	Odlična	Odlična	Odlično

	Mimika	Podajanje	Uporaba pripomočkov	Zanimivost
	13%	53%	33%	
1	<=Zadovoljiva	Slabo	<=Dobra	Slaba
2	<=Zadovoljiva	<=Zadovoljivo	Slaba	Slaba
3	*	Slabo	<=Zadovoljiva	Slaba
4	*	Odlično	>=Dobra	Odlična
5	>=Dobra	>=Dobro	Odlična	Odlična
6	>=Dobra	Odlično	>=Zadovoljiva	Odlična

	Razumljivost	Usposobljenost	Kakovost
	62%	38%	
1	Slaba	<=Dobra	Slaba
2	<=Zadovoljiva	Slaba	Slaba
3	>=Dobra	Odlična	Odlična
4	Odlična	>=Zadovoljiva	Odlična

	Avtoriteta	Pravičnost	Vzгляд	Vzgoja
	20%	44%	36%	
1	<=Dobra	Slaba	Slab	Slaba
2	>=Dobra	Odlična	Odličen	Odlična

	Disciplina	Odločnost	Doslednost	Avtoriteta
	38%	31%	31%	
1	Slaba	Slaba	<=Dobra	Slaba
2	Slaba	<=Zadovoljiva	<=Zadovoljiva	Slaba
3	Slaba	<=Dobra	Slaba	Slaba
4	<=Zadovoljiva	Slaba	<=Zadovoljiva	Slaba
5	<=Zadovoljiva	<=Zadovoljiva	Slaba	Slaba
6	>=Dobra	>=Dobra	Odlična	Odlična
7	>=Dobra	Odlična	>=Dobra	Odlična
8	Odlična	>=Zadovoljiva	Odlična	Odlična
9	Odlična	>=Dobra	>=Dobra	Odlična
10	Odlična	Odlična	>=Zadovoljiva	Odlična

	Reševanje konfliktov	Ocenjevanje	Pravičnost
	33%	67%	
1	<=Zadovoljivo	Slabo	Slaba
2	>=Zadovoljivo	Odlično	Odlična

DEXi

21.3.2010

Stran 7

	Oblačenje	Dostopnost	Urejenost	Vzgle
	10%	80%	10%	
1	<=Dobro	Slaba	*	Slab
2	*	Slaba	<=Dobra	Slab
3	*	Odlična	>=Dobra	Odličen
4	>=Dobro	Odlična	*	Odličen

	Utrjevanje	Tekmovanja	Učenčevo znanje
	90%	10%	
1	Slabo	*	Slabo
2	Odlično	*	Odlično

	Ponavljjanje	Preverjanje	Dodatne naloge	Utrjevanje
	69%	21%	10%	
1	Slabo	<=Dobro	*	Slabo
2	Slabo	*	Slaba	Slabo
3	<=Zadovoljivo	Slabo	Slaba	Slabo
4	>=Dobro	Odlično	Odlična	Odlično
5	Odlično	*	Odlična	Odlično
6	Odlično	>=Zadovoljivo	*	Odlično

	Učitelj vložek	Udeležba	Tekmovanja
	38%	62%	
1	Slabo	<=Zadovoljivo	Slaba
2	<=Dobro	Slabo	Slaba
3	>=Zadovoljivo	Odlično	Odlična
4	Odlično	>=Dobro	Odlična

Povprečne uteži

Kriterij	Lokalne	Globalne	Lok.norm.	Glob.norm.
OCENA UČITELJA				
Poučevanje	38,8	38,8	38,8	38,8
Zanimivost	62,5	24,3	62,5	24,3
Mimika	13,3	3,2	13,3	3,2
Podajanje	53,3	12,9	53,3	12,9
Uporaba pripomočkov	33,3	8,1	33,3	8,1
Kakovost	37,5	14,6	37,5	14,6
Razumljivost	62,5	9,1	62,5	9,1
Usposobljenost	37,5	5,5	37,5	5,5
Vzgoja	15,3	15,3	15,3	15,3
Avtoriteta	20,0	3,1	20,0	3,1
Disciplina	38,2	1,2	38,2	1,2
Odločnost	30,9	0,9	30,9	0,9
Doslednost	30,9	0,9	30,9	0,9
Pravičnost	44,0	6,7	44,0	6,7
Reševanje konfliktov	33,3	2,2	33,3	2,2
Ocenjevanje	66,7	4,5	66,7	4,5
Vzgle	36,0	5,5	36,0	5,5
Oblačenje	10,0	0,6	10,0	0,6
Dostopnost	80,0	4,4	80,0	4,4
Urejenost	10,0	0,6	10,0	0,6
Učenčevo znanje	45,9	45,9	45,9	45,9
Utrjevanje	90,0	41,3	90,0	41,3
Ponavljjanje	69,0	28,5	69,0	28,5
Preverjanje	20,7	8,5	20,7	8,5
Dodatne naloge	10,3	4,3	10,3	4,3
Tekmovanja	10,0	4,6	10,0	4,6
Učitelj vložek	37,5	1,7	37,5	1,7
Udeležba	62,5	2,9	62,5	2,9

DEXi

21.3.2010

Stran 8

Rezultati vrednotenja

Kriterij	Učitelj 1	Učitelj 2	Učitelj 3	Učitelj 4	Učitelj 5
OCENA UČITELJA	Dober	Odličen	Odličen	Dober	Dober
Poučevanje	Dobro	Dobro	Dobro	Dobro	Dobro
Zanimivost	Dobra	Dobra	Dobra	Dobra	Dobra
Mimika	Zadovoljiva	Dobra	Dobra	Zadovoljiva	Dobra
Podajanje	Zadovoljivo	Dobro	Dobro	Zadovoljivo	Dobro
Uporaba pripomočkov	Dobra	Dobra	Zadovoljiva	Zadovoljiva	Zadovoljiva
Kakovost	Dobra	Odlična	Odlična	Dobra	Odlična
Razumljivost	Dobra	Odlična	Odlična	Zadovoljiva	Odlična
Usposobljenost	Dobra	Odlična	Odlična	Dobra	Odlična
Vzgoja	Dobra	Odlična	Odlična	Dobra	Dobra
Avtoriteta	Dobra	Odlična	Odlična	Dobra	Dobra
Disciplina	Zadovoljiva	Dobra	Odlična	Zadovoljiva	Dobra
Odločnost	Dobra	Odlična	Odlična	Dobra	Dobra
Doslednost	Dobra	Odlična	Dobra	Zadovoljiva	Dobra
Pravičnost	Dobra	Odlična	Odlična	Dobra	Odlična
Reševanje konfliktov	Zadovoljivo	Odlično	Odlično	Zadovoljivo	Zadovoljivo
Ocenjevanje	Zadovoljivo	Odlično	Odlično	Zadovoljivo	Odlično
Vzglede	Dober	Odličen	Odličen	Dober	Dober
Oblačenje	Odlično	Odlično	Odlično	Slabo	Odlično
Dostopnost	Dobra	Odlična	Odlična	Dobra	Dobra
Urejenost	Odlična	Odlična	Odlična	Dobra	Odlična
Učenčevo znanje	Dobro	Odlično	Odlično	Dobro	Dobro
Utrjevanje	Dobro	Odlično	Odlično	Dobro	Dobro
Ponavljanje	Dobro	Odlično	Odlično	Dobro	Dobro
Preverjanje	Zadovoljivo	Odlično	Dobro	Dobro	Dobro
Dodatne naloge	Slaba	Dobra	Dobra	Zadovoljiva	Dobra
Tekmovanja	Dobra	Odlična	Odlična	Dobra	Odlična
Učiteljev vložek	Zadovoljivo	Odlično	Odlično	Dobro	Odlično
Udeležba	Zadovoljivo	Dobro	Dobro	Zadovoljivo	Dobro

Kriterij	Učitelj 6
OCENA UČITELJA	Odličen
Poučevanje	Dobro
Zanimivost	Dobra
Mimika	Dobra
Podajanje	Dobro
Uporaba pripomočkov	Dobra
Kakovost	Odlična
Razumljivost	Odlična
Usposobljenost	Dobra
Vzgoja	Odlična
Avtoriteta	Dobra
Disciplina	Zadovoljiva
Odločnost	Dobra
Doslednost	Odlična
Pravičnost	Odlična
Reševanje konfliktov	Zadovoljivo
Ocenjevanje	Odlično
Vzglede	Odličen
Oblačenje	Dobro
Dostopnost	Odlična
Urejenost	Odlična
Učenčevo znanje	Odlično
Utrjevanje	Odlično
Ponavljanje	Dobro
Preverjanje	Odlično
Dodatne naloge	Odlična
Tekmovanja	Odlična
Učiteljev vložek	Dobro
Udeležba	Odlično

Anketa:

Sva Nina Perko in Ana Zmrzlak, učenki OŠ Polzela. Pred tabo je anketa, ki jo potrebujeva za izdelavo raziskovalne naloge Model ocenjevanja uspešnosti učiteljev v devetem razredu osnovne šole. Ocenjujete uspešnost učiteljev. Vprašanja se nanašajo na tistega učitelja, ki vam je dal anketo za izpolniti. Prosiva, da vsako vprašanje pozorno prebereš, in nanj pošteno odgovoriš. Povsod obkrožiš le en sam odgovor. Anketa je anonimna, zato se nikjer ne podpisuj. Za sodelovanje se vam iskreno zahvaljujete.

ANKETA

Povsod obkroži en sam odgovor!

1. Če bi ti ocenjeval učitelja, kaj od spodaj naštetega bi naj na oceno imelo največji vpliv?
A: Način poučevanja
B: Vzgojne metode učitelja
C: Znanje, ki ga doseže učenec
2. Kaj ima zete pri učiteljevem poučevanju večji pomen?
A: Zanimivost poučevanja
B: Kakovost poučevanja
3. Kaj od spodaj naštetega je zate najpomembneje, če ocenjuješ zanimivost poučevanja?
A: Mimika učitelja
B: Način podajanja snovi
C: Uporaba pripomočkov
4. Kaj od spodaj naštetega je zate najpomembneje, če ocenjuješ kakovost poučevanja?
A: Razumljivost poučevanja
B: Usposobljenost učitelja
5. Katero lastnost naj bi imel učitelj, kadar nastopa v vlogi vzgojitelja?
A: Avtoriteto
B: Pravičnost
C: Vzglede ostalim
6. Kaj mora učitelj imeti, da lahko zanj rečemo, da ima avtoriteto?
A: Disciplino
B: Odločnost
C: Doslednost

7. Za učitelja lahko rečemo, da je pravičen, če:
A: Pravično rešuje konflikte
B: Pravično ocenjuje

8. Učitelj bo dober vzgled učencem, če:
A: Se primerno oblači
B: Če je dostopen učencu
C: Če je urejen in skrbi za higieno

9. Kdaj bo po tvojem mnenju učenec dosegel dobro znanje?
A: Z veliko utrjevanja
B: Z udeležbo na tekmovalnih področjih

10. Kaj je po tvoje najpomembnejše pri utrjevanju znanja?
A: Ponavljanje
B: Preverjanje
C: Dodatne naloge

11. Od česa je po tvoje odvisna učenčeva udeležba na tekmovalnih področjih?
A: Od mentorjevega vložka in pomoči
B: Od učenčeve ustvarjalnosti

12. Ali je učitelj pri pouku z mimiko telesa zgovoren?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno

13. Je podajanje snovi pri uri zanimivo?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno

14. Ali učitelj pri uri uporablja pripomočke?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno

15. Ali učitelj razumljivo podaja učno snov?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno

16. Ali je učitelj po tvoje dovolj usposobljen za poučevanje predmeta, ki ga poučuje?
A: Ni usposobljen
B: Slabo usposobljen
C: Dobro usposobljen
D: Odlično usposobljen
17. Ali v razredu vlada disciplina?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno
18. Ali je učitelj odločna oseba?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno
19. Ali je učitelj dosledna oseba?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno
20. Ali učitelj konflikte med učenci rešuje pravično?
A: Nikoli
B: Včasih
C: Vedno
21. Ali učitelj znanje ocenjuje pravično?
A: Nikoli
B: Včasih
C: Vedno
22. Ali se učitelj oblači primerno?
A: Nikoli
B: Včasih
C: Vedno
23. Ali je učitelj za učence dostopen?
A: Nikoli
B: Včasih
C: Vedno

24. Ali učitelj skrbi za svojo urejenost in higieno?
A: Nikoli
B: Včasih
C: Vedno
25. Ali snov ponavljate?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno
26. Ali učitelj znanje preverja?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno
27. Ali vam učitelj daje dodatne naloge?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno
28. Ali se učitelj kot mentor na tekmovalnih in raziskovalnih področjih dovolj angažira?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno
29. Ali se učenci dejavno udeležujejo tekmovanj v znanju in pri raziskovalnih nalogah?
A: Nikoli
B: Redko
C: Pogosto
D: Vedno

9 VIRI IN LITERATURA

- [1] Ferjan, M. (2005) Management izobraževalnih procesov, Moderna organizacija, Kranj
- [2] Ferjan, M. (1996) Skrivnosti vodenja šole, Didakta, Radovljica
- [3] Možina, T. (2003) Razvoj kakovosti izobraževanja odraslih, Andragoški Center Republike Slovenije, Ljubljana
- [4] Paterson, K. (2003) Kako lahko poučujem, Založba Rokus, d.o.o., Ljubljana
- [5] Zabukovec, V. (1998) Merjenje razredne klime, Priročnik za učitelje, Preduktivnost, d.o.o. center za psihodiagnostična sredstva, Ljubljana
- [6] Jakelj, M. (7/2002) Pogumno v šolo, Moj malček
- [7] Maurer, P. (5/2007) Povedano brez besed, Otrok in družina
- [8] Pintar, M. (10/2004) Dober učitelj je zagotovo tudi dober človek, Otrok in družina

Vsebina spletnih strani:

- [9] <http://www.osnovna-sola-polzela.com/> (10. 12. 2009)
- [10] <http://sl.wikipedia.org/wiki/Izobra%C5%BEevanje> (24.10.2009)
- [11] <http://www.revija.mojedelo.com/znanje/znanje-dragocena-substanca-vsakega-posameznika-924.aspx> (25. 10. 2009)
- [12] <http://variacijebesed.wordpress.com/2007/06/27/ucitelj-kot-vzgojitelj-mentor-zgled-3del-samo-dober-clovek-lahko-prenasa-odlicno-znanje/> (05. 12. 2009)